

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Posudek vedoucího práce bakalářské práce z Historie

Autor: Ema Zelená

Název práce a bibliografické údaje: Vlastenecké umění cestovat -
nacionalistické tendence v šumavském turismu mezi lety 1870-1914, 58 s.

Autor posudku: Doc. Matěj Spurný, PhD.

A) Posouzení obsahu

Definice cílů práce, stanovení výzkumných otázek	výborně
Metodologie práce	velmi dobře
Koncepce a struktura práce	výborně
Práce s prameny	výborně
Schopnost analýzy, interpretace a kritického myšlení	výborně
Invenčnost a původnost	velmi dobře

Pokud je potřeba, zejména v případě hodnocení „neprospěl“ doplňte hodnocení psaným komentářem:

B) Posouzení formálních náležitostí

Seznam pramenů a literatury, práce s literaturou	výborně
Poznámkový aparát	výborně
Formální struktura práce	výborně
Stylistická a jazyková úroveň	výborně
Přílohy (pokud jsou) <u>nejsou</u>	Zvolte položku.

Pokud je potřeba, zejména v případě hodnocení „neprospěl“ doplňte hodnocení psaným komentářem:

Klikněte sem a zadejte text.

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

C) Celkové zhodnocení:

1) Celkové shrnutí (povinné, alespoň 500 znaků)

Ema Zelená si ve své práci stanovila poměrně náročný cíl analyzovat souvislosti mezi českým nacionalismem a turistikou na české straně Šumavy v necelém půlstoletí mezi rokem 1870 a první světovou válkou. Nejde sice o téma zcela originální (zejména kontexty proměny Šumavy po roce 1870, v souvislosti s lesní kalamitou, a také povaha a působnost díla Karla Klostermanna jsou v sekundární literatuře již dosti popsány), nicméně Ema Zelená si velmi dobře definovala své vlastní, specifické, otázky. Ptá se konkrétně, jak se nacionalismus otiskl do šumavského turismu ve druhé polovině 19. století, jak došlo k tomu, že byla šumavská turistika ve sledovaném období vnímána jako „vlastenecká“ aktivita a jaký byl vztah mezi dobovou historickou pamětí a šumavským pohořím jakožto turistickou destinací.

Výsledná práce má smysluplnou a přehlednou strukturu. V první části (po stručném úvodu představujícím téma, zdroje i cíle a otázky práce) se autorka zabývá počátky turismu na Šumavě na pozadí národnostních střetů, tj. v podstatě vývojem podmíněným ničivou vichřicí, jež proměnila šumavskou přírodu, výstavbou železnice do Železné Rudy i společenskými proměnami druhé poloviny 19. století. Druhá část, nazvaná „Šumava jako místo historické paměti“, představuje historizující diskurzy, jež přispěly k formování obrazu šumavského pohoří jakožto českého národního území. A konečně třetí část se věnuje vlastnímu jádru, k němuž míří otázky práce, tj. nacionalistickým projevům v šumavské turistice (ať už v souvislosti s etnicky česky konotovaným „dobýváním“ prostoru pohoří nebo s edukativními aspekty turistiky, jež dodávaly cestování morálně konotovaný národní rozměr).

V práci se autorce podařilo nejen popsat zrod a rozvoj (jazykově) české turistiky v daném regionu v tomto území, ale zároveň analyticky postihnout souvislosti mezi alespoň některými kořeny a vrstvami tohoto jevu. Především pak interakci mezi do velké míry náhodně se objevivšími jevy environmentální povahy, technickým pokrokem a společenskou změnou projevující se mimo jiné právě vzestupem (a proměnou) národní agitace. Za velmi přiléhavé považují i

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

pojednání ambivalence modernity a tradice, které autorka umístila do závěru práce. Tedy postižení dynamiky těchto fenoménů na příkladu zvoleného tématu, kdy autorka poukazuje na podmíněnost turistiky průmyslovou civilizací (pro provozování turistiky bylo nutné Šumavu zpřístupnit, např. skrze železnici, zkvalitnění cest, moderní značení atd.), z níž má být zároveň únikem.

Modernizace regionu se, jak autorka ukázala, i v rovině diskurzu pojila s ideálem tradiční, nedotknuté horské krajiny, kterou obývají specifická slovanská etnika. Život těchto místních obyvatel (typicky Chodů), z pohledu návštěvníků z měst přirozených ochránců národních tradic, měl zůstat dostatečně autentický a patriotický (aby mohl fungovat jako atrakce národně konotované turistiky), současně se ale musel podřídit potřebám turistiky (která si žádá zpřístupnění a zpřehlednění terénu).

Práce pochopitelně není bezchybná. Za nejvýraznější (ovšem stále dle mého dílčí) problémy považuji spíše jen v náznacích reflektovaná metodologická východiska, absenci systematictějšího pojednání sekundární literatury (jež by mělo mít své místo v úvodu práce), ne zcela důslednou práci s pojmy (nacionalistický, nacionální, národní...), poněkud statický popis soustředující se spíše na diskurzivní analýzu než na vývojovou dynamiku, tj. zachycení jednání aktérů (soudím, že je to dáno mimo jiné převažující metodou diskurzivní analýzy, pracující více s texty než právě s aktéry a jejich v konkrétním čase ukotveným jednáním) a někdy poněkud zavádějící (tj. až příliš odvážnou) interpretaci pramenů. K poslednímu bodu ještě upřesňuji, o co běží: autorka někdy vidí předmět svého výzkumu (nacionální aspekty turistiky) i tam, kde to vyžaduje velmi volnou (a v některých případech až účelu podřízenou) interpretaci – tak jako například na str. 41, kdy na základě poznámky (z Turistického katechismu Gutha Jarkovského), že „*Nejsou-li turisté zvyky a obyčeje venkovské po chuti, nebud' hned kazatelem lepších mravův a reformátorem a nenamáhej se přesvědčiti domorodce, že jsou falešné cestě ke spasení. Není to tvým úkolem, nejsi-li misionářem*“ usuzuje na „výskyt nacionalisticky motivovaných studentů“ mezi turisty.

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Navzdory těmto nedostatkům ovšem předložený text splňuje a v mnohém přesahuje požadavky na kvalifikační práci bakalářského stupně. Proto jsem práci doporučil k obhajobě a navrhuji ji hodnotit jako výbornou.

2) Případně navrhovaná témata či otázky k obhajobě

V souvislosti s šumavskou turistikou zmiňujete několik důležitých faktorů: technický pokrok (především v oblasti cestování), celkovou modernizaci životního stylu, environmentální vlivy a s přírodními procesy spojené události a v neposlední řadě Vámi nejvíce sledovaný nacionalismus upínající se k jazyku a tradicím a snažící se dobývat prostor pro moderní národ, jenž se ve sledovaném období definitivně formuje a etabluje. Dalo by se říci, jak se síla a důležitost těchto různých faktorů proměňuje v čase (v rámci období, které zkoumáte) a jak se vzájemně podmiňují?

3) Závěrečné doporučení

Práci **doporučuji** k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou **výborně**

V Praze, dne 2.9. 2024

Podpis:

Doc. Matěj Spurný, PhD.